

کوهین

رقم جدید اسپرس

مناسب کشت در مناطق اقلیم سرد و معتدل سرد

مجربان مسئول: ویدا قطبی

محققان همکار: محمد علی مجیدی، اردلان مهرانی، علی اکبر مختارزاده، ویدا قطبی، داود حسن پناه کلور، مسعود ترابی، لطفعلی لطفی، لیلا نظری، امین رستمی، مهدی متقی، وحید رهجو، فرنگیس سالمی، فریدون بازگشا، محمد رزمی، کریم صفری، بهزاد علیزاده، جمشید کاوه حسینعلی طاهری، احمد رضی، تقی دلشاد، عبدالناصر مهدی پور، ابوالقاسم قیصری، عبدالرضا مرادی، علی مقدم، محمدرضا عباسی، علی ماهرخ، ساریخانی و هرمز اسدی

اسپرس (*Onobrychis viciaefolia*) گیاهی علوفه‌ای چند ساله، دگرگشن از تیره لگوم‌ها با قدمت کشت چندین صد ساله در ایران است که به دلیل مقاومت به سرما، خشکی و عدم ایجاد نفخ در دام، می‌تواند گزینه‌ی مناسب برای تولید علوفه در شرایط سخت کشور باشد. استخراج جمعیت معرفی شده با جمع‌آوری بذر اسپرس از شش منطقه مختلف کشور در سال ۱۳۷۰ آغاز گردید. سپس در سال ۱۳۷۱ به منظور بهبود ژنتیکی جمعیت‌های جمع‌آوری شده (هر نمونه در همان منطقه جمع‌آوری شده)، سه دوره گزینش توده‌ای (به مدت ۶ سال) بر روی جمعیت‌ها صورت گرفت. در پایان دوره‌های گزینش توده‌ای، جمعیت گزینش یافته قزوین (رقم کوهین فعلی) بر اساس ارزیابی فنوتیپی و تولید بذر کافی برای ارزیابی‌های بعدی انتخاب شدند. بعد از آزمایشات مقدماتی، در نهایت در سال ۱۳۹۸ به منظور ارزیابی نهایی این جمعیت گزینش یافته به همراه تعدادی جمعیت‌های بهبود یافته اسپرس زراعی ایران وارد آزمایش سازگاری به مدت دو سال در هفت مکان کرج، اصفهان، شیراز، شهرکرد، اردبیل، سنندج و همدان شدند و مورد ارزیابی مجدد قرار گرفتند. جمعیت اصلاح شده قزوین (رقم کوهین فعلی) با عملکرد علوفه و سازگاری عمومی و همچنین میزان کیفیت علوفه مناسب و مطلوب مناسب کشت در اقلیم سرد و معتدل سرد کشور است.

مقایسه صفات زراعی اسپرس کوهین با شاهد

رقم		صفت
کوهین	جمعیت قزوین (شاهد)	
۲۰/۹۰	۱۶/۷۵	میانگین عملکرد علوفه خشک در شرایط بهینه (تن در هکتار)
۷۵	۷۰	میانگین ارتفاع گیاه (سانتی متر)
۲-۲/۵	۲-۲/۵	وزن ۱۰۰ دانه یا غلاف (gr)
۱۷/۹۷	۱۴/۸۲	میزان پروتئین خام (%)
۴۹/۰۴	۴۹/۷۹	فیبر نامحلول در شوینده خنثی (/NDF)
۳۴/۲۴	۳۴/۹۱	فیبر نامحلول در شوینده اسیدی (/ADF)
۶۷/۴۲	۶۳/۷۷	ماده خشک قابل هضم (/DMD)
۸/۸۸	۸/۷۰	خاکستر کل (/ASH)

توجیه اقتصادی:

در آزمایشات سازگاری جمعیت گزینش شده قزوین (رقم کوهین) عملکرد علوفه خشک ۲۰/۹۰ تن در هکتار، به میزان ۲/۹۲ تن در هکتار یا ۱۶/۲۵ درصد نسبت به میانگین کل ژنوتیپ-های موجود در آزمایش و نسبت به شاهد ۲۴/۷۸ درصد افزایش عملکرد نشان داد و به عنوان پایدارترین ژنوتیپ مورد بررسی شناسایی شد. همچنین ارزش کنونی ناخالص جایگزینی رقم اسپرس کوهین، طی دوره هفت ساله برابر با ۵۴۸/۹۶ میلیارد ریال برآورد شده است.